

VÉSZHELYZET lovaknál ²

Minden vészhelyzet más, de az alábbi cselekvési terv segít, hogy a lehető legrutinosabban kezelj lovad problémáját. Fontos az előzetes gyakorlás, így elkerülhető a fejetlenség és a kapkodás.

Ha lovad vészhelyzetbe került, a legfontosabb a lélekjelenléted megőrzése és a higgadság.

MIT tegyél, ha vészhelyzetben van a lovad?

VEDD ÉSZRE, HOGY BAJ VAN!

AZONOSÍTSD A PROBLÉMÁT!

GYŪJTS INFORMÁCIÓT!

ORVOST HÍVJ! (állatorvost)

KÉRJ SEGÍTSÉGET!

Vészhelyzetben:

- 1 Kérj segítséget, ne csináld egyedül!
- 2 Fogd meg a lovat, rögzítsd!
- 3 Erősen vérző sebre helyezz nyomókötést!
- 4 Mérd meg a pulzust!
- 5 Számold meg a légzésszámot!
- 6 Mérd meg a testhő hőmérvét!
- 7 Hallgatózással figyelj, van-e bélhang!
- 8 Állapítsd meg, hogy mennyi a kapilláris telítődési idő!
- 9 Vedd számba a tüneteket, előzményeket!
- 10 Hívj állatorvost (addig telefonálj, míg segítséget kapsz)!
- 11 Nyújts elsősegélyt - az állatorvos által javasolt módon!
- 12 Ha nincs elérhető állatorvos, indulj a lóklinikára!

TESZTEK A LOVON

Percenként hányat dobban a szíve?

A pulzust az alsó állkapocs belső élénél, illetve a csüdénél lehet könnyen kitapintani. Fonendoszkóppal a ló bal oldalán, a könyöke mögött jól hallható a szívhang.

Percenként hányszor vesz levegőt?

Egy egész percen keresztül számoljuk a légvételek számát (bordák emelkedése+süllyedése vagy orrlégzés), illetve a légzéshez kapcsolódó erőlködést is megfigyeljük.

Mit mutat a bőrráncsteszt?

A ló vállízülete előtt, a vállbúbnál vagy a vállbúb felett megmarkoljuk a bőrt és elemeljük, meghúzzuk. Figyeljük, hogy mennyi idő alatt simul ki újra.

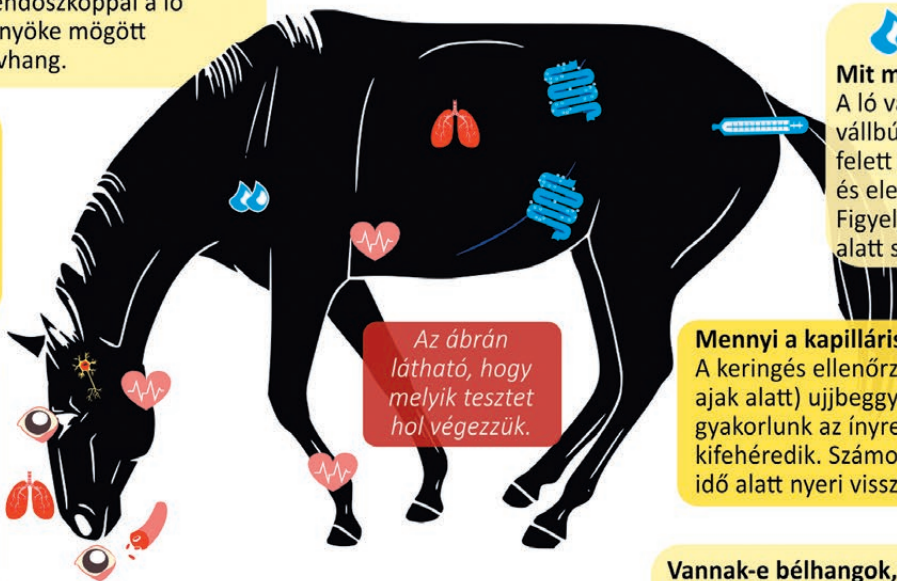
Mekkora a testhőmérséklet?

A ló hőmérséklete a végbelében elhelyezett digitális lázmérővel mérhető.

Milyen a nyálkahártyák színe?

A ló szemhéjainak vagy az ajkak széthúzásával ellenőrizhető a nyálkahártyák színe.

Az ábrán látható, hogy melyik tesztet hol végezzük.

Mennyi a kapilláris telítődési idő?

A keringés ellenőrzéséhez (pl. a felső ajak alatt) ujjbeggyel nyomást gyakorlunk az ínyre, mire az kifehéredik. Számoljuk, hogy mennyi idő alatt nyeri vissza színét.

Mennyire kifejezettek a fájdalomarc és fájdalomtest jelek?

A ló grimaszait, testtartását és mozgását megfigyelve beazonosítjuk a fájdalomarc és a fájdalomtest jeleit. Lovanként eltérő a fájdalomküszöb!

Vannak-e bélhangok, ha igen milyenek?

Lehet, hogy túlzottan intenzívek vagy épp hiányoznak a bélhangok. Fülünket a ló hasára/oldalára helyezve vagy fonendoszkóppal hallgatjuk.

Illusztráció, szöveg: Marton Zsófia, agrármérnök - www.fitocavallo.hu; fitocavallo@gmail.com. Lektorálás: Dr. Bába András lóspecialista állatorvos, www.polequi.hu; equidom@polequi.hu. Forrás: AAEP - Guidelines for Equine Emergencies, MSDVET - Equine Emergency Medicine.

ISTÁLLÓPATIKA & ELSŐSEGÉLY CHECKLISTA

Vannak komplikáltabb és egyszerűbb elsősegélycsomagok, de az alábbiak jó, ha benne vannak. Az állatorvos szívesen segít az alapfelszerelés összeállításában és ad tanácsot ezek szakszerű alkalmazásához. Fontos, hogy a személyzet számára elérhető helyen tároljuk.

- kézfertőtlenítő oldat és steril fertőtlenítő kendő
- papír zsebkendő, papír kéztörölő
- műanyag zacskók (szemétnek, illetve kötésnél takaráshoz)
- egyszer használatos gumikesztyűk
- éles, tiszta olló (erre a célra elkülönítve)
- eldobható, biztonsági borotvák
- kullancskiszedő csipesz, egyéb csipesz, kisebb fogó
- tiszta szivacs (rászáradt genny lemosására a sebszélről, sebek környékéről)
- több és többféle méretű műanyag fecskendő
- a sérülés és környékének lemosására alkalmas szappan
- fiziológiás sóoldat, lemosáshoz
- steril gézlap, különböző méretekben
- steril vattapamacs és hajtogatott, steril, szintetikus vatta
- steril mullpólya sebek kötözéséhez
- steril mull-lap (gézlap), különböző méretekben, sérülések tisztításához, sebek fedésére, megnedvesítve a szemből idegen test eltávolítására
- ragtapasz, kötések rögzítésére
- rugalmas pólya (fásli), kötések rögzítésére, sérült végtag kötözésére
- öntapadó, rugalmas, műanyag kötszer – kötések gyors, ragtapasz nélküli rögzítésére (közvetlenül sebre nem tehető)
- kb. 15 cm átmérőjű, hosszában félbevágott PVC cső – rögzítéshez
- végbélben alkalmazható hőmérő
- elemlámpa és tartalék elem
- az adott ló élettani alapértékeinek listája
- állatorvos által javasolt és kiváltott, a lovas számára a házi patikában tartásra engedett, vényköteles gyógyszerek, injekciók (korlátozott hozzáféréssel, használatuk mindig az állatorvossal egyeztetve)
- pipa, rögzítésre és fájdalomcsillapításra
- fonendoszkóp
- jelölőtoll (alkoholos)
- vastag fásli
- sebfertőtlenítő
- sebtapasz
- ezüst ragasztószalag
- fogó (harapó, csípő)

LOVAK NYUGALMI ALAPÉRTÉKEI

rektális hőmérséklet: 37,5-38,3 Celsius-fok

pulzusszám: 30-42 szívdobbanás/perc

légzésszám: 12-20 légvétel és kifújás/perc

nyálkahártya színe: halvány rózsavörös

kapilláris telítődési idő: 2 másodperc

bélhangok: szinte folyamatosan hallhatók

ADATLAP

ló neve: .....

születési éve: .....

tulajdonos neve: .....

elérhetősége(1): .....

elérhetősége(2): .....

állatorvos neve: .....

elérhetősége: .....

patkolókovács neve: .....

elérhetősége: .....

SAJÁT LÓ ÉLETTANI ALAPÉRTÉKEI:

testhő (végbélben): .....

pulzusszám: .....

légzésszám: .....